

HEIs kulturarvsdag 2020 – sammendrag

Espen Finstad, leder for sikringsprogrammet, Innlandet fylkeskommune

Brearkeologi og klimaendringer i Innlandet

Unike gjenstander fra fortiden smelter frem fra isen i høyfjellet. Siden 2006 har Innlandet fylkeskommune og Kulturhistorisk museum samarbeidet om et brearkeologisk sikringsprogram, og arkeologer har samlet inn over 3500 funn, over halvparten av brefunnene som er gjort globalt. Hva forteller disse gjenstandene om bruken av fjellet i et langtidsperspektiv, og om klimaforandringer før og nå? Foredraget vil ta for seg dilemmaene som oppstår mellom spennende funn og et dystert bakteppe, og det utfordrende arbeidet med å finne og bevare funn som smelter frem fra isen, før de blir ødelagt.

Bergsveinn Thorsson, PhD, Institutt for kulturstudier og orientalske språk

Assembling the Anthropocene: The role of museum objects in revealing the complex entanglements of nature and culture

In their efforts to engage with the environmental crisis, many museums have oriented their focus to the concept of the "Anthropocene". As the label implies this draws attention to human impact on the planet and reveals the complex relations between nature and culture. But, how is the concept really employed in museums and what is the role of museum objects in that process? This talk presents a selection of potential and actual museum objects that communicate the promises and pitfalls of the Anthropocene.

Ingar Mørkestøl Gundersen, PhD-stipendiat, Kulturhistorisk museum

Krisens mange ansikter. Fra korona og global oppvarming til jernalderens fimbulvinter

Kriser kan være svært forskjellige. De kan være teknologiske, økonomiske, politiske, klimatiske og pandemiske. Likevel deler alle kriser visse grunnleggende karaktertrekk. Uansett årsak, en krise blir først en krise i det øyeblikket den rammer noen. Alle kriser er derfor sosiale i sitt vesen. De er betinget av samfunnet den rammer, og hvordan det er skrudd sammen. Derfor vil store globale kriser, som representerer felles utfordringer for menneskeheten, likevel ramme svært ulikt fra samfunn til samfunn, og innad i samfunn. Graden av økonomisk, politisk og sosial robusthet har stor betydning for hvordan vi evner å møte både varslede og uventede katastrofer. Hvordan kan dagens kriser hjelpe oss til å forstå fortidens kriser? Hva har egentlig fimbulvinteren, Covid-19 og global oppvarming til felles? Det handler om sårbarhet.

Gro Birgit Ween, førsteamanuensis, Kulturhistorisk museum

Utstilling som kollaborativ forskning, det uventede NyArktis

Utstillingen NyArktis åpnet på Historisk museum i 2016 og eksperimenterte med nye måter å stille ut Arktis på. Utstillingen skulle både sees, høres og luktes. Siden den gang har utstillingen blitt en vandrestilling, og står nå oppført på sitt tredje samiske museum: Riddoduottarmuseat i Karasjok. Utstillingsvandringen bringer nye dimensjoner til et i utgangspunktet kollaborativt prosjekt. Den skaper ny kunnskap om hvordan man kan stille ut et Arktis som et kulturlandskap, i kontrast til den rådende forestillingen om Arktis som urørt villmark. Presentasjonen vil vise hvordan folk i Arktis har inngått i omfattende relasjoner som knytter dyr, mennesker og landskap sammen, eksemplifisert gjennom nye 'naturkulturer' som bruk av røtter, luking av innsjøer og begrepet meachhi - den samiske utmarka.

Póra Pétursdóttir, førsteamanuensis, Institutt for arkeologi, konservering og historie

Tanker om arv i et naturlig laboratorium

Foredraget vil diskutere foreløpige resultater fra et tverrfaglig feltarbeid på den unge vulkanske øya Surtsey utenfor sørkysten av Island. Surtsey ble dannet av et vulkanutbrudd på havbunnen i 1963-67 og er i dag en av tre islandske steder på UNESCOs verdensarvliste. Her blir øya omtalt som et 'naturlig laboratorium' hvor naturens fremvekst kan følges og måles utenfor og uforstyrret av menneskelig aktivitet. Med referanse til øyas ofte oversette kulturhistorie, vil foredraget diskutere i hvilken grad Surtsey også kan fungere som et laboratorium for utforskning av de nære og komplekse relasjonene mellom kultur- og naturarv.